

בקובץ זה טבלאות נוספות על הטבלאות שנדפסו בחוברת הצבעונית:
הלכה סדורה, המקיפה את כל הסימנים ואפשר לרוכשה יחד עם
הספרים

סימן קפו סעיף ב

שיטות הראשונים בביאור דין בדיקה לפני תשמיש ואחריו בוסת שאינו קבוע

<p style="text-align: center;">המסקנה ההלכתית מכל מהלך הסוגיא בדין בדיקה באינה עוסקה בטהרות</p>	<p>(3) יב ב: ת"ר אשה שאין לה וסת אסורה לשמש ואין לה לא כתובה וכו' דברי ר"מ, רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר משמשת בשני עדים הן עותה הן תקנוה אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרחב"א ובמאי? אי בעוסקה בטהרות הא אמרה שמואל חדא זימנא ואי בשאינה עוסקה בטהרות הא אמר כל לבעלה לא בעיא בדיקה דא"ר זירא (2). מאן דמתני הא לא מתני הא. כיצד מתפרש: הא אמרה שמואל חדא זימנא. ב. מסקנת הגמ' בדברי שמואל שהלכה כרחב"א</p>	<p>(2) יב א: אמר ר' זירא אמר רבי אבא בר ירמיה אמר שמואל אשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק וכו' שמע מינה קסבר שמואל כל לבעלה לא בעי בדיקה כיצד עולים דברי ר' זירא אמר רבי אבא בר ירמיה אמר שמואל עם המסקנה ב(3): מאן דמתני הא לא מתני הא</p>	<p>(1) יא א: תנן: פעמים צריכה להיות בודקת וכו' ובשעה שעוברת לשמש ביתה ע"ב: רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא באשה עוסקה בטהרות, אבל אינה עוסקה בטהרות לא בעיא בדיקה אפי' אין לה וסת ביאור דברי רב יהודה אמר שמואל לאור העולה מ(3)</p>	<p>מקורות הסוגיא</p> <p>השיטות</p>
<p>רוב פוסקים: אינה צריכה בדיקה אלא בטהרות כעולה מ(1) (2) (3) רי"ף (עפ"י ראב"ד ושר"ף): כרש"י. אך אם ראתה מחמת תשמיש צריכה ג' בדיקות אחר תשמיש, או שבעלה יכול לחייבה מיד כשנשאת לבדוק ג' פעמים ראשונות אחר תשמיש</p>	<p>כדמותיב ואזיל מדברי אבא בר ירמיה צריכה בדיקה רק בעוסקה בטהרות ר"ן: רש"י מודה שר' מאיר ורחב"א מיירי לבעלה, אך שמואל פוסק כרחב"א רק בעוסקה בטהרות, עפ"י המשנה בדף טו א: כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן</p>	<p>שמואל אינו חוזר על עצמו כי מאן דמתני הא לא מתני הא</p>	<p>אינו חוזר על עצמו, כי כאן רק פירש שהמשנה בעוסקה בטהרות ושם פסק שהלכה כרחב"א וכמשנה זו</p>	<p>פירוש ראשון ברש"י</p>
<p>ר"ח, רמב"ם רא"ש: לעולם צריכה בדיקה כעולה מ(3) לפני תשמיש ולאחריו התרומה: א"צ בדיקה כעולה מ(1) (2) רי"ף: (עפ"י רוב הראשונים): כר"ח אך רק ג' פעמים ראשונות אחר תשמיש (ב"י: פשוט שאף לפני תשמיש. וכן כתב ה"ה בשם הרמב"ן והרשב"א)</p>	<p>א. לעיל בדברי רב יהודה אמר שמואל ב(1) (1) ב. צריכה בדיקה אפי' אינה עוסקה בטהרות (כפשט הברייתא. וכפשט הסוגיא שדברי הגמ' מאן דמתני הא לא מתני הא הינם תשובה למאי דסליק מיניה: אי בשאינה עוסקה בטהרות, ראה רשב"א).</p>	<p>שמואל אינו סותר עצמו כי מאן דמתני הא לא מתני הא</p>	<p>רש"י מקשה: רב יהודה אמר שמואל, סותר עצמו. ר"ן מתרץ: אינו סותר עצמו כי תרי אמוראי נינהו ואליבא דרב יהודה רשב"א: דחה את האפשרות לתרץ כהר"ן, דלא הוה שתיק גמרא מלאקשווי ולפרוקי אמוראי נינהו וכו'</p>	<p>אית דמפרשי שרש"י דחה.</p>

(1) הרשב"א הקשה: מאי טעמא שבקיה לדרב יהודה אמר שמואל ומהדר לאקשווי מדר' זירא, ליקשי נמי בהא מדרב יהודה אמר שמואל דאמר בהדיה אבל אינה עוסקה בטהרות לא בעיה בדיקה. ע"כ. ובאמת צ"ע, האם המחלוקת בין שני הפירושים בא' קשורה למחלוקתם בב'. ונראה שרש"י בפירושו הראשון ביאר בא' כפי שפירש כיון שהבין שזה פשט הגמ' ומחוייב כדמותיב ואזיל וכמבואר בדבריו, ובאשר לב' פירש שדוקא בעוסקה בטהרות ושדברי הגמ' "מאן דמתני הא לא מתני הא" אינם מתייחסים לסתירה הלכתית (כסברת אית דמפרשי) אלא לבעיית החזרה, דאם נאמר שאמר רב יהודה אמר שמואל ב3 מצריך בדיקה לבעלה הרי יקשה ממש מדברי רב יהודה אמר שמואל ב1 דוחק לומר אף על זה מאן דמתני הא לא מתני הא, ואף דוחק לומר שב1 רב יהודה אמר שמואל רק מפרש את המשנה וליה לו סבירא לי דמסתמא כל מי שמפרש משנה סובר כך לדינא ראה שבת דף כח ב (ואין זה סותר למה שפירש רש"י שאין דברי רב יהודה אמר שמואל ב1 חוזרים על הנאמר ב3 שכן ב1 אינו להלכה אלא לפירוש המשנה, דזהו תירוץ טוב לומר מדוע אין כאן חזרה אבל אינו טוב דיו לומר שאינו סובר כן להלכה).

אבל לדעת אית דמפרשי יש לפרש בענין א' דוקא לדברי רב יהודה אמר שמואל דדבר זה מוכרח וכעולה משאלת הרשב"א הנ"ל. לפ"ז דברי רב יהודה אמר שמואל ב1 מתפרשים להלכה, וממילא דוחק לומר מאן דמתני הא לא מתני הא הוא רק לענין חזרה ולא לענין סתירה הלכתית דלא שתיק הגמ' מינה כמבואר ברשב"א בטבלה, ולכן ביארו בב' כפי שביארו. ועדיין צ"ע.

סימן קפט סעיף טו

מה בין הפוסקת פעם אחת מלראות בהפלגתה לבין הפוסקת ג' פעמים

טור: היתה רגילה לראות ליום כ' וכו' **ואם הפסיקה** ולא ראתה משעבר עליה יום עשרים ובדקה ולא ראתה שוב אינה חוששת לעולם. חזרה לראות חוששת ליום כ' מראייה זו שעדיין לא נעקר וסת הראשון ממקומו בין אם פסקה מלראות או ששינתה בראיות שאינן שוות שלעולם לא נעקר וסת הראשון ממקומו עד שתקבענו בג' ראיות שוות. **ב"י:** כונת הטור שפסקה ג' עונות. **רש"ל:** אפי' פעם אחת.

מה בין פסקה פעם א' לפסקה ג' פעמים	חזרה לראות	לא ראתה ג' פעמים	חזרה לראות	לא ראתה פעם אחת	
מפסיקה לחשוש לכפולות ההפלגה. (א) כשפסקה ג"פ מפסיקה (ב) כשחזרה לראות אחר ג"פ אינה חוזרת לחשוש לוסתה.	אינה חוששת עד שתראה בהפלגתה (עפ"י הבנת הש"ך את השו"ע) (נראה שהרואה פעם א' חוששת לעו"ב)	מפסיקה לחשוש	חוששת להפלגתה מיום שראתה ולהפלגת השינוי	חוששת לכפולות ההפלגה (כך מפורש בב"י)	שו"ע
(א) כשחזרה לראות אחר ג"פ אינה חוששת ליום השינוי.	חוזרת לחשוש להפלגתה אפי' ראתה רק פעם אחת ואינה חוששת להפלגת השינוי (מסתבר שאינה חושש לעו"ב כיון שחזרה לוסתה)			מפסיקה לחשוש ¹ אך כבעלת וסת קבוע אינה חוששת בהגיע עו"ב.	רש"ל
מפסיקה לחשוש לכפולות ההפלגה	כרש"ל ² (נראה שמבין שאף השו"ע סובר כן אף כי לשון השו"ע קשה)			כשו"ע וחוששת לעו"ב כעולה מט"ז ס"ק ה וכמבואר בחו"ד ס"ק ב	ט"ז ס"ק לא
כשחזרה לראות אחר ג"פ אינה חוזרת לחשוש לוסתה ³	כשו"ע סד"ט: כך מפורש ברמב"ן			כרש"ל סד"ט: מפורש ברמב"ן כרש"ל	ש"ך בנקה"כ
כש"ך	כשו"ע ואם ראתה רק פעם אחת חוששת לעו"ב ולהפלגה הגדולה			כרש"ל אבל חוששת לעו"ב	חו"ד ס"ק כ

¹ לדברי רש"ל, דין הפוסקת מלראות בוסת ההפלגה, נלמד בכ"ש מדין אשה המשנה וסתה הקבוע מהפלגת עשרים להפלגת שלושים, דכשיגיע יום עשרים לראיית שלושים אסורה, כדבר הונא בריה דרב יהושע בדף לט ב, וכשו"ע בסע' יד, ולא אמרין דחוששת ליום עשירי שלאחר ראיית שלושים שהוא יום עשרים לוסת הראשון. אלמא, אין חוששין מיום שהיתה ראויה לראות.

אבל הט"ז המחזיק בשיטת השו"ע כתב שדברי רב הונא בריה דרב יהושע הינם ראייה לשו"ע, שכן מבואר ברשב"א שטעמו של רב הונא בריה דר יהושע, שאם היתה חוששת ליום עשרים מיום שהיתה ראויה לראות נמצא שהיא חוששת שמא יקדים האורח לבוא, ואינו בדיון, שזו שינתה לרחק (ליום שלושים) ואנו נחוש שמא תקרב (להפלגת עשרה ימים מיום שלושים, שהיא הפלגת עשרים מיום שהיתה ראויה לראות). מוכח אפוא, לטענת הט"ז, שכאשר לא ראתה כלל, ואין קיימת סברת הרשב"א, ודאי יש לחשוב ההפלגה של עשרים מיום שהיתה רגילה.

² לטענת הט"ז דבר זה מחוייב מדין מעוברת שחוששת לחוש לוסתה מיד כשרואה פעם אחת אחר כ"ד חודש, כמפורש בשו"ע בסע' לד עפ"י הרמב"ן. בנקה"כ כתב שאין לדמות מעוברת שמסולקת דמים למי שעקרה וסתה.

³ לכאורה יכלו הט"ז והש"ך לתלות את מחלוקתם עם הרש"ל, בהכרח לחלק בין פסקה מלראות פעם אחת לבין פסקה ג' פעמים, שכן החילוק של הרש"ל בא לידי ביטוי רק ביום השינוי (ואף הוא לא מוכרח וכעולה מהחו"ד) אולם לא הש"ך ולא הט"ז הזכירו הכרח זה.

אכן הש"ך בנקה"כ הזכיר שהחילוק בין פסקה פעם אחת לפסקה ג' פעמים בא לידי ביטוי בכך שהפוסקת פעם אחת עדיין נחשבת כבעלת וסת קבוע ואינה חוששת בהגיע עו"ב (כמובא ברש"ל) וכן שהפוסקת ג' פעמים אינה חוזרת להפלגה אלא אם תראה ב' ראיות וביניהם הפלגתה הקבועה (אך הוא לא ציין שבזה הוא חולק על הרש"ל).

סימן קפט סעיף כה
שתי נשים שנתעסקו בצפור אחד

נדה דף נח עמוד ב: תניא: שתי נשים שנתעסקו בצפור אחד, ואין בו אלא כסלע דם, ונמצא כסלע על זו וכסלע על זו - שתיהן טמאות
 תוספות: אומר ר"ת דברייתא איירי שנתעסקה בצפור זו אחר זו ואם היתה נשאלת הראשונה היינו מטהרין אותה הואיל ונתעסקה ובשביל חברתה אנו מטמאין הראשונה שהיא טהורה גמורה.
 ב"ח: ברייתא שם, ונראה דאתא לאשמועין אפילו היכא דלא נתעסקו בצפור כאחת אלא זו אחר זו, ואם היתה נשאלת הראשונה היינו מטהרים אותה והיאל ונתעסקה, אפילו הכי כיון שבאין לשאול כאחת שתיהן טמאות, והכי משמע בתוספות על שם ר"
 פסחים דף י א: צבור אחד של חמץ, ולפניו שני בתים בדוקין, ואתא עכבר ושקל, ולא ידעין אי להאי על אי להאי על - היינו שני שבילין. דתנן: שני שבילין, אחד טמא ואחד טהור, והלך באחד מהן ועשה טהרות, ובא חברו והלך בשני ועשה טהרות. רבי יהודה אומר: אם נשאלו זה בפני עצמו זה בפני עצמו - טהורין, שניהן בבת אחת - טמאין. רבי יוסי אומר: בין כך ובין כך טמאין. אמר רבא ואיתימא רבי יוחנן: בבת אחת - דברי הכל טמאין, בזה אחר זה - דברי הכל טהורין. לא נחלקו אלא בבא להשאל עליו ועל חברו. רבי יוסי מדמי ליה לבת אחת, ורבי יהודה מדמי ליה לזה אחר זה.

שני שבילים וחמץ	שתי נשים	
	משמע אם באו לשאול זו אחר זו – טהורות קשה: אף בתוס' אין הו"א שהשניה טהורה	ט"ז בהבנת הב"ח
בספק אזלין לקולא דמוקמינן ליה אחזקה קמייתא אע"ג שהאיסור מהתורה	אחר שנודע מהשניה ודאי שתיהן טמאות אפי' בזו אחר זו, וכן ראיתי בתורת הבית וכו' הטעם: דכל שאין בו לתלות בשום דבר, הוי ספיקא טמא, וכאן אין סברא לתלות הטומאה באחת יותר מבחברתה (ועל כן נשאר בחזקת טמאה). אע"ג שהאיסור מדרבנן	ט"ז להלכה
איסור דרבנן וספיקא לקולא	איסור תורה וספיקא לחומרא	דרישה להלכה כט"ז
איסור דרבנן וספיקא לקולא	איסור דרבנן וכדין שני שבילים	נקוה"כ בהבנת הב"ח ולהלכה

סימן קצו סעיף ב

הפסק טהרה בראשון לראייתה ובשאר ימים

משנה דף סח א: (ת"ק): נדה שבדקה עצמה יום שביעי שחרית ומצאה טהורה וכו' טהורה. ור' יהודה אומר: כל שלא הפרישה בטהרה מן המנחה ולמעלה - הרי זו בחזקת טמאה. **וחכמים** אומרים: אפילו בשנים לנדתה בדקה ומצאה טהורה וכו' טהורה.

תניא אמרו לו לר' יהודה אלמלא ידיה בעיניה כל ביה"ש יפה אתה אומר, עכשיו אימור עם סילוק ידיה ראתה, מה לי הפרישה בטהרה בז' מן המנחה ולמעלה מה לי **הפרישה בראשון** וכו' דתניא אמר רבי שאלתי את רבי יוסי ור"ש וכו' וראשון לא שאלתי וטעיתי שלא שאלתי וכו' **כיון דפסק פסק**, ומעיקרא מאי סבר? הואיל והוחזק מעין פתוח.

ברייתא דף נג א: ר' יוסי: ומה אילו נדה שלא הפרישה בטהרה מן המנחה ולמעלה לא תהא בחזקת טמאה!?

תוספות (שם) ומה אילו נדה שלא הפרישה כו' - וא"ת דבפ"ב (דף סח:): לקמן א"ר יוסי גופיה דהיא בחזקתה, וי"ל: דהתם מיירי שבדקה יום ב' או יום ג' ומצאתה טהורה שפסקה והכא בדלא בדקה. **א"נ** הכא מיירי שבדקה שחרית של שביעי ומצאתה טמא.

הפוסקת ביום שני לתחילת ראייתה שו"ע סע' א: בודקת ביום שפסקה סמוך לביה"ש. וראוי במוך דחוק כל ביה"ש. רמ"א: בדיעבד אפי' שחרית.	הפוסקת ביום שני לתחילת ראייתה שו"ע סע' ב: במוך דחוק כל ביה"ש. רמ"א: בדיעבד סמוך לביה"ש סגי, אבל בשחרית לא מהני.	
רשב"א אפי' שחרית (ס"ט: כתירוץ א שבתוספות) לעולם ילמד בתוך ביתו שתהא בודקת יום הפסק טהרתה במוך דחוק ושיהא שם כל ביה"ש שזו בדיקה מוציאה מידי כל ספק.	טהורה (ב"י: אפי' שחרית) כרבי, וכברייטא: מה לי הפרישה בראשון. יש מחמירין הואיל ומעינה פתוח. ב"י: בביה"ש לכ"ע טהורה.	
רמב"ן אפי' שחרית (מקור כנ"ל ברשב"א)	רק אם ידיה בעיניה כל ביה"ש (הלכה כסתם משנה, וכתמיהת הגמ': בראשון מי איכא דשרי?!). יש מיקל בדבר מכיון שבדקה ופסק הדם ולאחר זמן מצאה טהורה ה"ז בחזקת טהורה.	
רמב"ם נדה שבדקה עצמה בתוך ימי נדתה ומצאה שפסק הדם אפי' פסק בשני לנדתה וכו' טהורה.	(מ"מ לומד לאסור כרמב"ן) ב"י: מדברי המ"מ משמע שהרמב"ם מודה אם בדקה ביה"ש	
רא"ש כשיפסוק הדם תבדוק יפה ובדיקה זו תהיה ביה"ש ביום שתפסוק מלראות. ביאור הב"י: א) לכתחילה לכ"ע צריך להפסיק ביה"ש, או שגזר אטו יום ראשון. ב) סובר כת"ק המצריך בדיקה ביה"ש מלבד ביום ז' (והרא"ש גזר אף בז').	תלוי בשני תירוצי הב"י לביאור הרא"ש: לתירוץ א' אפשר שבדיעבד מיקל כרשב"א, או שסובר כרמב"ן ולכן גזר אף בשאר הימים. אפשר שבכל הימים מצריך מן הדין מן המנחה ולמעלה מלבד ביום ז'.	
תוס' ד"ה אמרו ליה בתירוץ ב' יום שרואה בו דינה כיום שנפתח המעיין, כמנכח מר' יוסי בדף נג. (וכן סתמו התוס' בדף סח)	מן המנחה ולמעלה ואין צריכה מוך דחוק, (כך מן הדין ולא כחומרא, וממילא לא דמי לר' יהודה המחמיר גם ביום שלא ראתה שחרית, ואם כן קשה עליו שהיה ראוי לו להחמיר גם במוך דחוק).	
השו"ע כרוב הראשונים. הרא"ש פוסק כתוס' דהפוסקת ביום שראתה, לכו"ע רק בין השמשות ובזה מתורץ מה שהוקשה לבי"י על הרא"ש, ואף מובנת מחלוקת רא"ש רשב"א אליבא דהטור עפ"י דרכו של הרמ"א לפסוק כתוס' ורא"ש, לא היה צריך להקל בבדיקת שחרית.	השו"ע כרמב"ן וכמ"מ (ודלא כבאר הגולה שכתב כרשב"א וכטור בשם אביו). צ"ע על הרמ"א לפי שכל הפוסקים האוסרים שחרית לא מתירין אלא במוך דחוק כל ביה"ש, דאם לא כן קשיא אף לרבנן בתראי מה שהשיבו לרבי יהודה (היינו שאם מהני בדיקה מהמנחה ומעלה, תועיל הבדיקה גם שחרית). ואפשר שהרמ"א הכריע מעצמו כתוס' (אע"פ שתוס' לשיטתם דיום שרואה בו צריכה להפסיק מהמנחה ולמעלה ולא מהני שחרית) כממוצע בין המתירין לשחרית למצריכין מוך דחוק, וצע"ג, ואין להקל כרמ"א, ומ"מ אין נפק"מ לדין שחוששין לפולטת אם לא שראתה בימי הספירה, ראה ש"ך ס"ק ו.	סד"ט ט' למקורות השו"ע והרמ"א
בדף נג הסביר שרבי בדעת ר' יוסי מחייב מן המנחה ולמעלה ביום שראתה.	הסביר בדעת רבי שר' יוסי היה מתיר בצהריים סד"ט: צ"ע, שהרי לפי דף נג רק מן המנחה.	רש"י

